

BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA INTERPERSONAL KOMPETENSIYALARNI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA RIVOJLANTIRISH

Oychehra G‘ulomova

Farg‘ona davlat universiteti doktoranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20284833>

Annotatsiya: Mazkur tezisda bo‘lajak o‘qituvchilarda interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirishning nazariy asoslari hamda integrativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, interfaol metodlar va innovatsion pedagogik texnologiyalarning kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishdagi o‘rni tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: integrativ yondashuv, interpersonal kompetensiya, kommunikativ kompetensiya, pedagogik texnologiyalar, bo‘lajak o‘qituvchi, interfaol metodlar, hamkorlikdagi ta‘lim.

Asosiy qism

Bugungi globallashuv sharoitida ta‘lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar zamonaviy pedagog kadrlarning kasbiy tayyorgarligiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Hozirgi davr o‘qituvchisi nafaqat chuqur nazariy bilimga, balki rivojlangan kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarga ham ega bo‘lishi zarur. Shu sababli bo‘lajak o‘qituvchilarda interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirish pedagogik ta‘limning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Interpersonal kompetensiya insonning boshqalar bilan samarali muloqot qila olish, jamoada ishlash, ijtimoiy munosabatlarni boshqarish hamda hamkorlik faoliyatini tashkil etish qobiliyatini ifodalaydi. Mazkur kompetensiyalar pedagogik faoliyatning ajralmas tarkibiy qismi bo‘lib, o‘qituvchining kasbiy muvaffaqiyatini belgilovchi muhim omillardan biri sanaladi. Chunki pedagog ta‘lim jarayonida o‘quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan doimiy muloqotda bo‘ladi.

Interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirishda integrativ yondashuv alohida ahamiyat kasb etadi. Integrativ yondashuv ta‘lim jarayonida turli pedagogik metodlar, innovatsion texnologiyalar hamda fanlararo aloqalarni uyg‘unlashtirish asosida tashkil etiladi. Ushbu yondashuv talabalarni mustaqil fikrlashga, hamkorlikda ishlashga va kommunikativ faoliyatga jalb etadi.

Ta‘lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Jumladan, “aqliy hujum”, bahs-munozara, trening mashg‘ulotlari, rolli o‘yinlar, “case-study” hamda kichik guruhlarda ishlash metodlari talabalarning muloqot madaniyatini rivojlantiradi. Natijada ularda tinglash madaniyati, empatiya, liderlik va jamoada ishlash ko‘nikmalari shakllanadi.

Shuningdek, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Online platformalar, virtual guruhli topshiriqlar va multimedia vositalari talabalarning kommunikativ faolligini oshiradi hamda hamkorlikdagi ta‘lim samaradorligini ta‘minlaydi.

Bugungi kunda pedagogik ta‘limda kompetensiyaviy yondashuv asosida bo‘lajak o‘qituvchilarni tayyorlash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu jihatdan interpersonal kompetensiyalarni rivojlantirish bo‘lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish, pedagogik madaniyatini oshirish hamda ta‘lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, bo‘lajak o‘qituvchilarda interpersonal kompetensiyalarni integrativ yondashuv asosida rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta‘limning dolzarb masalalaridan biridir. Mazkur yondashuv asosida tashkil etilgan ta‘lim jarayoni bo‘lajak pedagoglarning kommunikativ

kompetensiyasini shakllantirish, ijtimoiy faolligini oshirish va kasbiy faoliyatga samarali tayyorlash imkonini beradi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Howard Gardner. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books, 1983.
2. Lev Vygotsky. Mind in Society. Harvard University Press, 1978.
3. John Dewey. Democracy and Education. New York, 1916.
4. Pedagogika / M.Toxtaxodjayeva tahriri ostida. Toshkent, 2010.
5. Pedagogik texnologiyalar / N.Saidahmedov. Toshkent, 2003.
6. Abdulla Avloniy. Turkiy guliston yoxud axloq. Toshkent, 1992.
7. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals. Paris, 2017